

POMURSKI VESTNIK

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE
DELOVNEGA LJUDSTVA
ZA POMURJE

Leto VII. — Stev. 45.

Murska Sobota, 10. novembra 1955.

Cena din 10.—

Gospodarski problemi radgonske občine na seji Obč. LO

ZA ENAKOMEREN RAZVOJ INDUSTRIJE IN KMETIJSTVA

Na zadnjih občinskih sejih, ki je bila pred kratkim, so razpravljali o gospodarskih problemih v občini. Razpravljali so na osnovi analize gospodarskega stanja v občini. Po-ročevalci je bil podpredsednik Obč. LO tov. Stranišak. Podatki, ki jih je prikazal, se nanašajo na združene občine Apače, Radgona, Radenci in del Ivanje. S to analizo so si odborniki ustvarili vsaj približno sliko gospodarskega stanja v občini. Dohodek celotne proizvodnje v občini znaša 1 milijon 458.627 dinarjev. Iz poročila je bilo razvidno, da vsa podjetja razen vinogradniških gospodarstev, plan po vrednosti dosegajo ali presegajo. Za kmetijska gospodarstva je to razumljivo, ker se pri teh pokaže rezultat šele v treh letih in četrtem tromesečju, ko pospravijo poljske pridelke.

Pri stanju privatne obrti v občini smo uvideli, da v manjkanje obrtnikov (v celi občini je samo 1 slike in samo 6 šiviljskih obrtnikov) spravlja obstoječe obrtnike.

POMURJE PRED TEDNOM TISKA IN RADIA

Letos od 20. do 27. novembra bo delovno ljudstvo Jugoslavije pregleдалo pot, ki sta jo ubrala naša tisk in radio pri povojni socialistični graditvi in uveljavljanju demokratičnosti v družbenem življenju; v tem tednu bodo po vsej državi govorili o vlogi tiska in radia, prikazali akademije in proslave, pridobivali bodo nove naročnike za naše časopise in revije, sklicali bodo posvetovanja novinarjev, sodelavcev in dopisnikov — skratka: Teden tiska in radia bo nova manifestacija in vzpodbuda za vzgojo naših ljudi.

V Pomurju bodo svečane akademije in proslave v vseh občinskih središčih. Priredile jih bodo organizacije SZDL, ki bodo v tem tednu posvetile posebno pozornost širjenju našega tiska na podeželju. Pridobivali bomo nove naročnike za časopise in revije. Najprej se je pričelo pripravljati na dostojno proslavitev tega praznika občinsko vodstvo SZDL v M. Soboti; zavzelo se je zato, da bo akcija za pridobivanje novih naročnikov zajela sleheno vas. Sirili bodo ves naš tisk, predvsem pa Pomurski vestnik, Naša skupnost, knjige Prešernove družbe in Kmečke knjige. V beltincih občini so na pobudo Sveta za šolstvo pri Obč. LO prevzeli to poslanstvo učitelji in prosvetni delavci. V nižjih gimnazijah in srednjih šolah Pomurja bodo tisku in radiu posvetili učno uru: učenci in dijaki bodo pisali tudi šolske naloge. Pisec najboljših nalog bo nagradil uredništvo Pomurskega vestnika in spise tudi objavilo.

Na proslavah v večjih središčih Pomurja bodo poleg novinarjev našega lista in Večera nastopili tudi nekateri ugledni v pisoči kulturni delavci: Miško Kranjec, Ivan Kreft, Ferdo Godina, Cvetko Golar, Božidar Borko in drugi. K sodelovanju jih je povabil pripravljalni odbor pri OO SZDL in nadejamo se, da nas bodo tokrat zares obiskali. Na bralnih večerih, imenovanih "Ustni časopis", se bodo skupaj z novinarji predstavili občinstvu s prispevkami o najbolj aktualnih problemih v družbenem življenju Pomurja. Nastopili pa bodo seveda tudi najboljši sodelaveci in dopisniki iz posameznih občinskih okolišev.

S. K.

Prispevki soboške tiskarne „Svobodi“

Delavci soboške tiskarne so načratali pomoč iniciativnemu odboru za ustanovitev Svobode v M. Soboti in darovali za ustanovni fond 3000 dinarjev. Odbor se jim iskreno zahvaljuje.

Analizirali so gospodarsko stanje v občini. Premajhna obrtna dejavnost ustvarja ugodno tla šušmarstvu. Gospodarska moč občine je odvisna od industrije. Slatinskemu podjetju je potrebnih vsaj 80 milijonov din za investicije. Boljša obdelava zemlje, večji pridelek. Radgoni je potreben vodovod. Delavska samoupravljanje moramo v najkrajšem času utrditi.

ke v monopolistični položaj, zara-cesar se podražuje obrtni usluge na račun potrošnikov. Druga posledica pa je neizogibno širjenje šušmarstva. Za manjša zidarska dela bi bilo nujno potrebno še eno ali dvoje manjših podjetij.

Gospodarska moč je odvisna tudi od razvoja industrije, pri čemer prideva v poštev predvsem slatinsko podjetje v Radencih in opekarna G. Radgona. Slatinsko podjetje je moglo z okrog 80 milijoni investicij v obratu Boračovo povečati proizvodnjo za nadaljnjih 40 milijonov steklenic letno, z ureditvijo polnilnih naprav pri novo odkritem vrelcu pri Hrastju-Moti pa bi se proizvodnja statutno zvišala za najmanj sto odstotkov. Tudi opekarna v Radgoni ima možnost z dograditvijo krožne peči zvišati proizvodnjo za 100 odstotkov. Razmerje v vrednosti proizvodnje med kmetijstvom in industrijo 45:55 odst. v prid kmetijstvu je premajhno, da bi mogli goroviti o pretežno kmetijskem značaju občine. Razvoju kmetijstva bomo morali posvetiti več pozornosti. Sestava kmetijskih površin, ki znašajo 15.181 ha, daje občini pogoje za vsestranski razvoj. Predvsem bo treba izboljšati ročno obdelovanje zemlje v privatnem sektorju kmetijstva. Korak naprej v gospodarstvu pomenita kmetijski gospodarstvi v Radgoni in na Kapeli.

Pereč problem v novi občini je pomanjkanje stanovanj zlasti v

Radgoni in Radencih, deloma tudi v Apačah. V navedenih centrih manjka 110 družinskih stanovanj.

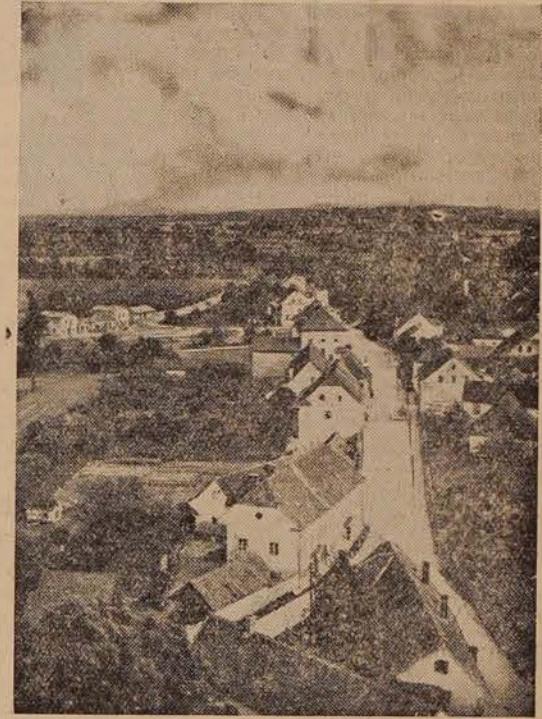
Mesto Radgona z okolico bo moral v najkrajšem času rešiti vprašanje graditve vodovoda. Podobno je stanje v Radencih in v Apaški kotlini. Tudi v teh predelih občine ni sladke vode. Velika naloga za ljudski odbor in vse občane je gradnja in ureditev občinskih cest.

Po poročilu so odborniki živo posegli v razpravo. Posebno dolgo so se ustavili pri vprašanju kmetijstva. Za izboljšanje proizvodnje so sprejeli več sklepov. Eden od teh je, da bodo podjetja družbenega sektorja utrdila del samoupravljanje, tako bodo kolektivi spoznali probleme podjetja in zavestno sodelovali pri razvoju svojih podjetij.

Na seji so sprejeli odlok o prenosu opravil na krajevne ljudske odbore, odlok o določitvi krajev, za katere se uporabljajo predpisi uredbe o razdeljevanju in odpovedi stanovanj, imenovali so komisijo za narodno obrambo, gozdarsko in cestnito komisijo. Določili so upravni organ za sklad varstva otrok ter setavili pravila o uporabljanju tega sklada, za katerega so pokazala nekatera podjetja premalo zanimanja, saj so zbrali v sklad v Tednu otroka komaj blizu 23.000 dinarjev.

Po občinski seji je bila še seja Kluba odbornikov. Vsi odborniki so se naročili na 14-dnevnik "Naša skupnost".

Obmejno mestece ob Muri — Gor. Radgona — je iz leta v letu bolj prikupno tudi za turiste in izletnike, kar je zasluga obč. ljudskega odbora in politcev (Foto Bratko)

S seje Obč. Sveta za soc. skrbstvo v Beltincih.

VSO SKRB OTROKOM

Minuli torek se je zbral k. l. seji Svet za socialno skrbstvo pri Obč. LO Beltinci. Odborniki so se seje udeležili polnoštevilno. Seji je prisostoval tudi tov. Ledinik in predsednik Obč. LO Horvat, ki je odbornike seznanil s pravicami in dolžnostmi v svetu. V nadaljevanju je Svet presel na reševanje prošenja za znižanje bolniških stroškov.

Osrednje vprašanje obravnavne Sveta je bilo, kako zaščiti otroka pred neodgovornimi starši. Prepogosti so pojavili, da starši, ki so zapošleni in prejemajo del plače od socialnega zavoda v obliki otroških dodatkov, potrošijo v druge name. Bodisi, da za otroke pripravljajo grudico zemlje, ali pa že slabše, da na otroke nič ne mislijo in de-nar potrošijo v gostilni. Niso redki primeri, da otroci takih staršev nimajo najnujnejših šolskih potrebsčin, da so neprimerno oblečeni in podhramjeni. Svet je sklenil takšne primere raziskati in se zavzeti za to, da bo delodajalec del plače — otroški dodatek — izplačal materi. Če tudi to ne bo pomagalo, bo Svet sprožil sodnijski postopek. Taksni primeri bodo zelo redki, morda celo osamljeni. Če bo Svet v tej smeri nadaljeval z delom, bo občutno pri-

pomogel k uspešnejšemu boju proti pijačevanju in poudaril, da so predvsem starši odgovorni za vzgojo svojih otrok.

Za telesno izvenarmadno vzgojo bo skrbel nov svet pri OLO

Neurejene razmere v družtvih "Partizan" — marsikje nimajo primere telovadnice, igrišča in televadnih naprav, domala povsod jimi primanjkuje izkušenega vaditeljskega kadra itd. — so napotile merodajne oblastvene činitelje do tega, da so se zavzeli za ustanovitev posebnega sveta za telesno in predvojsko vzgojo pri OLO M. Soboti. V svetu so: Tone Znidarič, Evgen Titan, Jože Korošec, dr. Ivan Toplak, Ljubo Oražem, Boris Golješek, Janko Stranišak, major JLA Cveto Margan in Anica Truščova.

Nova ustanovljena svet bo usmerjal dejavnost društva "Partizan", enot predvojaške vzgoje in središča za izvenarmadno vzgojo ljudstva. Zlasti se bo moral zavzemati za to, da bodo občinski ljudski odbori bolj pomagali tem organizacijam in njih potrebe upoštevali tudi v svojih proračunih. S. K.

RAZGOVOR ČLANOV SZDL V LENDAVI

Člani mestne organizacije SZDL v Lendavi so se koncem oktobra zbrali v dvorani Triglav, kjer so poslušali ing. Mejaka, ki je govoril navzocim o porečih gospodarskih in političnih problemih. Sledila je živahnata razprava, kjer je sodelovalo več zborovalec. Največ so govorili o cenah. Navzoči so povedali, da povzročajo čestokrat sama od-kupna podjetja potrošniško mrzlino z nezdravo konkurenco. Nekatera manjša podjetja v mestu ustvarjajo na račun povpraševanja po njihovih proizvodih prevelik dobiček. Kritizirali so lendavsko dežnikarno. Delavska upravljanje v tem kolektivu

ní tako, kot bi moral biti. Član kolektiva je povedal, da delavskega sveta niti ne upoštevajo. To je razvidno tudi iz tega, ker so pred nedavnim zaposlili v dežnikarni osebo, ki ima dovolj premoženja za preživljenje, matere, ki vzdržuje šolo-beveznega otroka, pa niso sprejeli. Navzoči so enoglasno predlagali, da organizacija SZDL posreduje v takih primerih. S tem bodo odpravili nepravilnosti.

Članstvo SZDL je sprejelo sklep na seje sklice zbor volivcev, na katerej naj poroča Občinski ljudski odbor o svojem delu. Zadnji sestanek mestne organizacije SZDL v

Z mladinske konference v Petrovcih

V sredo je bila v Petrovcih mladinska konferenca, na kateri so se mladinci temeljito pomensili o uspehih, še bolj pa o manjšivostih in težavah. Delo je v poletnem času v vseh obstoječih aktivih zamrlo, ponekod vsed odhoda mladina na sezonsko delo, drugod pa zaradi obilnega dela. Sklenili so: čimprej pričeti z delom. Sekretar SZDL tov. Tancer je nakuhal mnogo oblik dela in udejstvovanja. V vseh, kjer je aktivni ni, bodo poskušali te ustanoviti. Statistika je pokazala, da stoji izven organizacije mnogo mladine, posebno pa dekle, ki jih navadno starši ne pusti. Zato pa bo

moral biti vse delovanje takšno, da se bodo starši prepričali, da koristi vsakemu mlademu človeku: naj ne bo sestankov zaradi sestankov. Pri vseh aktivih je zelo poreča materialna plat, zato bodo zaprosili za finančno pomoč Obč. LO. Napaka vseh je tudi ta, da članarine ne pobirajo redno. Premalo je tudi naročnikov za "Mladino" in ravno tako za "Pomurski vestnik" — dolžnost vse mladine je, da oba lista, posebno sejaj v mesecu tiska, čim bolj širi.

Večji uspehi bodo doseženi le z večjo voljo in vztrajnostjo mladine ter vsestransko pomočjo ostalih organizacij. —ez

Lendavi, kjer je bilo navzočih preko 150 ljudi, je pokazal, da se njeni člani zavedajo svojega poslanstva.

Mladina pri Proizvodnji naftne

Delo v mladinskih aktivih, ki so do nedavnega obstojali le na papirju, je znova zaživeljelo. Prvi so začeli delati mladinci pri Proizvodnji naftne. V aktivu pripravljajo celo kulturno prireditve. Aktiv imajo tudi v Tri mlinih, vendar pa bo mladini potrebovali bolj pomagati. Mladinci, ki obiskujejo vajensko šolo, bodo ustanovili razne sekcije: šahovsko in za namizni tenis, vključili pa se bodo tudi v strelske družine.

Vsekakor bodo morale mladini pomagati organizaciji SZDL, da bodo aktivni ustanovljeni tudi v vseh, v katerih mladinska organizacija že vec let ni obstajala. 20. novembra bo v Lendavi mladinska konferenca. Na njej bodo izvolili novo občinsko vodstvo. —ez

VREMENSKA NAPOVED za čas od 11. do 20. nov.

Padavine, pričakujemo okoli 11. nov. in zlasti med 14. in 17. nov. Sneg do nižin pričakujemo okoli 17. novembra.

Nekako od 18. nov. dalje zopet suho razdobje.

Sestanek TITO — DULLES

To je prav gotovo eden izmed poslovnih političnih dogodkov; ves svetovni tisk, pa tudi naš je dal temu sestanku zelo pažen poudarek. In ne zaman, Jugoslavija je danes dežela, ki jo upoštevajo v presoju perečih mednarodnih dogodkov ne samo v Organizaciji Združenih narodov, temveč tudi posamezne velestate in večina onih držav, ki jim je mednarodno sožitje posebej pri secu. Se preden je prisel Dulles v Jugoslavijo — mimogrede poveden: Dulles je dosedaj najpoisja politična osebnost, ki je obiskala Jugoslavijo po ospoboditvi — je pripravil njegov obisk pomočnik zunanjega ministra R. Murphy. Se pravi, organizirana politična akcija, ki je imela prav gotovo svojo vrednost in pomembnost.

Razgovor je potekel v prijateljskem duhu — tako pravi uradno poročilo o sestanku — in v duhu medsebojnega razumevanja. Izmenjali so misli o mednarodnem položaju in vprašanjih, ki zanimajo obe države. Ugotovili so soglasnost glede vrste vprašanj, zlasti o možnosti in potrebi nadaljnji naporov za zboljšanje mednarodnih odnosov, kakor tudi

Forster Dulles, zunanjji minister ZDA

o razširitvi prijateljskega sodelovanja med obema državama.

Tako je zapisano o uradnem poročilu. Besede, ki obetajo nova pozitivna dejana v prihodnosti. Čeprav še zdaj ni mogoče predvidevati natančno vso koristnost tega sestanka, pomeni pa vsekakor nov prispevek k utrditvi miru v svetu. Za ta nove prispevek ima gotovo velike zasluge prav naša država in njena načelna in neodvisna zunanja politika.

Zeneva še vedno v ospredju svetovnih dogodkov

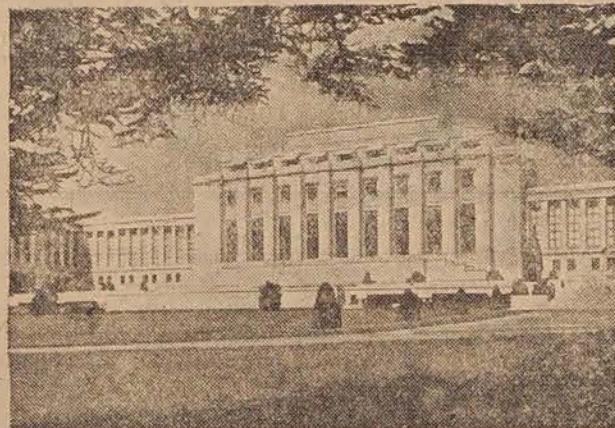
Klub temu, da v zadnjem tednu ni manjkalo novic iz različnih delov sveta, slabih in dobrih, je še vedno konferenca zunanjih ministrov štirih velesil predmet glavnega zanimanja vsega svetovnega tiska. Zato je prav, da tudi naš list najprej seznanil bralce s tem osrednjim političnim dogodkom.

Troje glavnih stvari je, okoli katereh se vrti razgovori v Zenevi. evropska varnost, združitev Nemčije in izboljšanje stikov med Vzhodom in Zahodom. Napačno bi bilo, če bi zapisali, da so zunanjii ministri kar-koli pozitivnega dosegli v vseh treh vprašanjih. Ne. Slepko prej so se na dosedanjih razgovorih v Zenevi pokazalo ponovno še vedno velika in ostra nasprotja, ki ločujejo vzhodna gledišča od zahodnih. Se posebej v vprašanju evropske varnosti in združitve Nemčije. V tem tednu je bila v ospredju združitev Nemčije. Zahodne velesile so predlagale Molotov, da bi naj bile splošne volitve v Nemčiji septembra prihodnjega leta. Do januarja 1956 naj bi poseben odbor štirih velesil pripravljal skupno z nemškimi izvedenci predlog volivnega zakona in poslat svoje poročilo vladam štirih velesil. V tem sporočilu naj bi bil tudi predlog za ohranitev tajnosti in svobode na volitvah.

Ta predlog, ki ga je prebral ameriški zunanjji minister Dulles, je doživel ostro in odločno podporo francoskega in britanskega delegata, prav tako pa tudi močno reakcijo sovjetskega zunanjega ministra Molotova. Vendar je Molotov izjavil, da bo proučil njihov predlog. V krogih, ki so blizu zenevske konference, pa prevladuje mnenje, da je ta nenaden predlog za nemške volitve predvsem politična poteza ameriškega zunanjega ministra, ki si hoče z zagotovljivosti vstopa Nemčije v Atlantski pakt in jene združitve utrditi položaj republikanske stranke na prihodnjih volitvah. Iz istega kroga se je tudi zvedelo, da bo francoska delegacija klub do sedanju ostremu zagovarjanju zahodnega stališča vendarle nastopila zopet kot pomirjevalni partner. Štirje ministri so v soboto prekinili razgovore in se ponovno sešli v tork. Medtem časom so Molotov, Pinay in Mac Millan odpotovali v Moskvo. Pariz oz. London, kjer so se posvetovali s svojimi vladami. Ameriški zunanjji minister pa je obiskal Dunaj in maršala Tita na

Brioni, o čemer poročamo na drugem mestu.

Zenevska konferenca še ni zaključena. Toda iz dosedanjega poteka je že mogoče napraviti, gotove za-

Palača Združenih narodov v Zenevi

ključke. Kakšnih velikih konkretnih rezultatov ne bo rodila. O tem je bil svetovni tisk prepričan že pred začetkom konference. Toda, da na konferenci prevladuje pomirjevalni duh in atmosfera, ki so ju ustvarili štirje predsedniki velesil letos julija, o tem ni nikakega droma. Včasih so bili taki sestanki ostri, brezkompromisni, ozračje okoli njih je bilo nasičeno z eksplozivom in kar naprej je dišalo po smodniku. Tega o tej konferenci pa ni mogoče trditi. In prav to dejstvo pomirja tudi vse svetovno javno mnenje, klub temu, da se konferenca še nadaljuje.

Srednji vzhod — novi sod smodnika

Ce nas lahko položaj v Evropi vsaj deloma pomirja, ce že ne zadowoljuje, pa nas ne more zadovoljevati položaj na Bližnjem in Srednjem vzhodu, zlasti ne stanje, ki vlada med Izraelom in Egiptom. Odnos med tem dvema deželama so že tako zastrupljeni, da je silno težko predvidevati pomirjenje. Mejni spopadi so vedno hujši. Od Gaze se sedaj prenesli na demilitarizirano področje pri El Audži, kjer je prišlo prav v zadnjem tednu do hudi bojev. Polozaj se je še bolj zastrel, ker je Egipt in še nekatere druge arabske države prejel večje pošiljke oružja od Češkoslovaške in drugih vzhodnih držav. Zaradi tega je nastalo resno vznešenje v Londonu, kjer nekatere časopisi zahtevajo sklicanje predstavnikov štirih velesil, ki bi razpravljali o ukrepih za konec palestinsko-egipovskega spora. Povsem jasno je, da ni mogoče več izključevati Sovjetiske zvezde kot pomembnega faktorja pri odstranjevanju političnih sporov na Srednjem vzhodu. Tudi generalni tajnik Organizacije Združenih narodov Dag Hammarskjöld je pozval Izrael in Egipt, naj prenehata z obmejnimi spopadi. Dži se, da bo tretja še odločnejši ukrepov, da bi svet preprečil vojno med tem dvema državama. Vojna nevarnost na katerem koli delu sveta pomeni skoraj vedno tudi vojno nevarnost za ves svet.

Na konferenci so izvolili občinski komite. Predsednik komiteja je tov. Milan Horvat. Komite šteje 11 članov. Na konferenci so izvolili tudi sedem delegatov za okrajno mladinsko konferenco, ki bo 24. novembra v M. Soboti.

Graška mladina je sklenila, da bo okreplila vaške aktive z novimi člani, pritegnili bodo predvsem mladinke, ki jih dosedaj starši niso puščali na sestanke. S pravilno organizacijo in dobro vsebino dela bodo dokazali staršem, da je pravo mesto naše mladine samo v dobrini mladinski organizaciji. Za načrtnim delom bodo pričeli posebno sedaj v zimskem času, ko se bodo vrnili mladinci, ki so na sezonskem delu.

Upravičeno lahko trdim, da je bilo porabljenega že mnogo črnila in da se je izgovorilo že brez števil besed, obljud in zagotovil v zvezi z gradnjo prepotrebnega Kulturnega doma v Soboti ter s tem v zvezi z zboljšanju razmer, ki se vse do danes zavirajo uspešno kulturno življenje v našem mestu. In kljub temu se zadeva nai premaknila niti za korak naprej, da ne trdim, da je doseglj celo ono točko, ko je že postala samo pravljica in morda še skromna želja — hrepenevanje — pesnice ljudi. Sedaj, ko je ustanovitev Svobodec pred vratim in bo ta problem še bolj očitljiv, si oglejmo zadevo pobliže.

V letu 1950 se je prvič resne pojavitve vprašanje zgraditve dvoran za kulturne nastope v Soboti. To temelj, ker je takratni SKUD Štefan Kovačič že v toliki meri razgibal in poživel svoje društveno delovanje, da je bilo nujno misli na lastne prostore. Osvojen sklep ni bil izglasovan po nekem glasovnem aparatu oziroma šabloni, temveč je bil plod temeljitega razpravljanja, pri katerem so sodelovali do malega vsi prisotni delegati iz okraja. Ta razprava ni le podčrtala nujnosti gradnje Kulturnega doma, temveč je tudi pokazala, s kakim razumevanjem in ponosom je podeželje gledalo na ta pereč problem svoje metropole. Se več! Pri obravnavanju finančne strani gradnje je bilo zopet ravno podeželje prvo, ki je obljubilo in zagotovilo svojo pomoč. Kmalu po tej skupščini so že prihajala zagotovila

Ali bo maroška kriza končno rešena?

In če tudi bo — da odgovorimo takoj na naše vprašanje v naslovu — bo samo začasno. Res, francoski vlad se je posrečilo z manevrom okoli novega, ali pravzaprav starega sultana Ben Jusefa, ki ga bodo znova postavili na moroški prestol, začasno vzpostaviti nekakšen red v Maroku. Sultan Ben

Izšla je prva številka „Utrinkov“

Kaže, da se je soboška mladina z velikim zaletom lotila izdajanja svojega glasila, kajti prva številka Utrinkov se je povabila dokaj hitro in — brez hrupnih napovedi. Konec minulega tedna je bilo delo končano, klub pomanjkanja prostora in materialnih sredstev ter klub temu, da se je razunoževalni stroj pokvaril in je bilo treba preskrbiti drugemu ter klub drugim težavam, ki pri takem delu nikoli ne izostanejo.

Velik del izvodov je že razprodan, največ med srednje šolsko mladino. Verjetno bo treba naklado dosedanjih 250 izvodov povisiti, zlasti če se bo povečalo število naročnikov s podeželja. Treba pa pritegniti v krog sodelavcev tudi literate iz vsega omurja, ne samo iz vrst dijaške mladine, kajti le tako bodo Utrinki mogli obstajati. Zato naj vsakdo, ki hoče sodelovati, pošlje svoje prispevke na uredništvo Utrinkov na gimnazijo. Prav tako se naj tudi naročniki, ki bi radi dobili glasilo, obrnejo na uredništvo.

D.

Elektrika, elektrika . . .

V vseh bivših členovskih občin elektrifikacija izredno počasi napreduje. Od leta 1955, ko se je začelo delo na tem področju, je delo opravljeno le v Trnju. V ostalih 6 vseh so rezultat le seje, seveda pri petroloki. Občinski odbor za elektrifikacijo je po dveh sejah prenehal obstajati. Začela se je gonjava vsak za svojo vas. Žički so dobili material za namenjen Odrancem! V Gornji Bistrici plačuje račune za elektrifikacijo KZ Denar. Dolnje Bistrico so porabili prebivalci Trnja.

Najbolj se delajo v Gornji Bistrici, kjer si odbor prizadeva nadaljevati z delom. Dosedaj so se sicer postavljeni samo drogovi, vendar se na vso moč trudijo, da bi na drogove prišlo še ostalo. V ta namen so določili sestanek, kjer bi ljudem povedali o težavah in nadaljnjem delu. — Prav tako, morda že bolj uspešno, delajo v Dolnji Bistrici. Tam so zadevo posojila že dokončno uredili in imajo že ustrezeno število porokov. V Dolnji Bistrici je najbolj priden predsednik odbora Kustec Stanislav, v Gornji Bistrici pa podpredsednika Vučko Stefan in Krampač Stefan.

i

Društvo prijatelje mladine in budinski gasile

V šolskem okolišu Dolenci-Budinci smo pred kratkim ustanovili DPM. Začetek je bil dober, saj si je društvo pridobil ugled v zelo kratkem času. Društvo ima 90 članov. Njegov odbor je pravilno zanjel problematiko svojega okoliša. Zdravstveno stanje, vzgoja otrok, izobrazba pošolske mladine, mladinski prazniki — o vsem tem razpravljajo v društvu.

Za mrzle dneve so pripravili šolski mladini tudi mlečno kuhinjo. Ko so budinski gasili zvedeli, da pripravlja DPM mlečno kuhinjo, so se takoj odločili, da bodo podarili mladini kurivo. Gasili so to storili, čeprav so letos gradili gasilski dom in so imeli pri gradnji precej stroškov.

ez

KULTURNI PROBLEMI

Vedno večji soboški kulturni imperativ: Gledališče in ustrezača zgradba

K polemiki se je priglasil Jože Zrim

posameznih krajev v okraju, da so pripravljeni pomagati z gradbenim materialom (les, gramoz), s prevozi, pa tudi s prostovoljnimi delom. Celo spraševali so, kam naj les vozijo. Ze prve številke so bile razveseljive!

Na žalost je ta razveseljiv sklep — po starji navadi — ostal tokrat le na papirju. Naenkrat ni bilo nikogar, ki bi hotel dati hrbitenico tej gradnji, čeravno se je o tem na mnogih mestih razpravljalo, prikimalo in izkazovalo nekako razumevanje. Razumljivo, da sam OOLP v Soboti za realizacijo tega perečega problema ni bil kompetenten in je tako ostala dobra volja podeželja zavrnjena in neizkoriscena, v ta namen že posekan les pa bi se danes trohnel v gozdu, da ni takega povraševanja ravno po njem. Po približno dveh letih je želja po zgraditvi Kulturnega doma ponovno oživila, vendar tokrat na iniciativi višjega okrajnega foruma. Sklican je bil širši sestanek vseh organizacij, ustanov, podjetij in drugih, izvoljen zelo širok in dokaj številčen odbor z zastonimi vseh podjetij — za sedaj le iz Sobot — in sprejet sklep o gradnji kulturnega mesta — kulturni dom naj bi bil v pogledu prostorov obenem tudi nekako prizadelišče vseh društev iz Sobot (približno 30 sob), po vrhu pa bi naj imel še kegljišče, kopališče, zabavišče itd. Stal naj bi na ogromnem kompleksu v sredini mesta, ki naj bi ga stavila na razpolago soboška občina po predhodni ureditvi

z dotakratnimi in še sedanjimi lastniki hiš. Stroški gradnje bi po predhodnem znašali približno 150 milijonov dinarjev. Razumljivo je, da odbor ni bil kos zastavljeni nalogi in tako tudi vse do svojega razpusta v letu 1955 ni niti enkrat zasedal. Upajmo, da bo na njegovo mesto postavljeni novi odbor imel srečnejšo roko, čeravno se tudi ta do sedaj še ni resneje lotil svoje naloge.

Medtem je bil v letu 1952 prijeten v Soboti I. Prekmurski teden, katerega dobitek naj bi služil za delno kritje gradbenih stroškov. Tudi Kulturni festival v Soboti v letu 1953 je imel isti namen, da ne govorim o I. Pomurskem tednu v letu 1954, ki je na žalost vse do sedanja finančna sredstva izčrpal in postavljeni vprašanje gradnje pred praznino blagajno. Verjetno je to vzrok, da sedanji odbor še ni pričel z resnejšim delom. Vzporedno s tem je bilo delovanje SKUD Štefan Kovačič, ves ta čas do skrajnosti oteženo. Posebno delo dramske skpine ni prišlo do pravega izraza. Kakšne težave so obstajale pred in pri vsaki uprizoritvi vedo oni, ki so pri tem sodelovali.

Kateri momenti so bili odločilni pri tem zavlačevanju in odlaganju gradnje, ne vem. Prepričan sem pa in mislim, da to ni samo moje mnenje, da zadeva že vse od začetka ni bila resno obravnavana. Vsekakor je pri tem igral glavno in morda edino vlogo nezadosten smisel za

TA TEDEN OB ROBU

Zbori volivcev in zakonitost

V prejšnji številki »Pomurskega vestnika« ste objavili daljše poročila o nedavnih zborih volivcev v Pomurju, na katerih so volivci izvolili tudi krajevne odbore. Strinjam se s prispevkom, ki že v naslovu nagaša, da so zbori volivcev ocena našega političnega dela. K temu dodajam le še nekaj dejstev iz zborov volivcev v Murski Soboti, ki kažejo, kako pomanjkljivo pripravljamo naše zbrane volivce, če jih pripravljamo samo iz tehnične strani, pozabljamo pa na njihovo osebino — ne le odgovorni politični činitelji, temveč tudi ljudski odborniki, predstavniki oblasti.

V lanskem letu je imela naša volilna enota — druga, teren Center o M. Soboti — tri zbrane volivce, letos pa enega. Udeležba je bila vsakrat slaba. Že samo sklicanje zborov ni bilo nikoli pravočasno in tudi terensko podstavo osnovne organizacije SZDL je bilo o zboru obveščeno skoraj v zadnjem času. To je bil razlog, da je bila vse skupaj zbrana volivca v M. Soboti tri zbrane volivce, letos pa enega. Udeležba je bila vsakrat slaba. Že samo sklicanje zborov ni bilo nikoli pravočasno in tudi terensko podstavo osnovne organizacije SZDL je bilo o zboru obveščeno skoraj v zadnjem času. To je bil razlog, da je bila vse skupaj zbrana volivca v M. Soboti tri zbrane volivce, letos pa enega. Udeležba je bila vsakrat slaba. Že samo sklicanje zborov ni bilo nikoli pravočasno in tudi terensko podstavo osnovne organizacije SZDL je bilo o zboru obveščeno skoraj v zadnjem času. To je bil razlog, da je bila vse skupaj zbrana volivca v M. Soboti tri zbrane volivce, letos pa enega. Udeležba je bila vsakrat slaba. Že samo sklicanje zborov ni bilo nikoli pravočasno in tudi terensko podstavo osnovne organizacije SZDL je bilo o zboru obveščeno skoraj v zadnjem času. To je bil razlog, da je bila vse skupaj zbrana volivca v M. Soboti tri zbrane volivce, letos pa enega. Udeležba je bila vsakrat slaba. Že samo sklicanje zborov ni bilo nikoli pravočasno in tudi terensko podstavo osnovne organizacije SZDL je bilo o zboru obveščeno skoraj v zadnjem času. To je bil razlog, da je bila vse skupaj zbrana volivca v M. Soboti tri zbrane volivce, letos pa enega. Udeležba je bila vsakrat slaba. Že

Podpredsednik OLO Bogomir Verdev:

Naše obrtništvo

v luči novih gospodarskih ukrepov

Beograjsko posvetovanje o problemih našega gospodarstva pod predstvom tov. Tita je rodilo nekaj važnih zaključkov.

Z novimi ukrepi v gospodarstvu je treba omogočiti krepitev družbenega standarda v skladu z naraščanjem proizvajalnih sil dežele in v skladu s storilnostjo posameznih proizvajalcev. Struktura investicij se mora spremeniti tako, da bo sorazmerno naraščala proizvodnja potrošnjih dobrin, kakor v kmetijstvu, tako v predelovalni industriji in gradnji stanovanj. V investicijski politiki se mora uveljaviti načelo: investirati tam, kjer dosežemo najhitrejši učinek in kjer bomo najhitrejše zvečali narodni dohodek.

Ti sklepi se tičejo tudi naše obrti, posebno v načelu, da je treba vlagati sredstva tam, kjer se bodo najhitrejše obračala. Obrtna proizvodnja lahko vpliva na izboljšanje življenske ravni posebno s tem, da poveča obseg proizvodnje, da da večjo in boljšo izbiro blaga na trgu. Tak razvoj v obrti bo nujno prideljal do pocenitve obrtnih storitev.

Spošno znano je, da se obračajo sredstva v drobnem gospodarstvu najhitrejše. V to drobno gospodarstvo spada tudi obrt, zato je gospodarsko utemeljeno, da pospešujemo obrtno dejavnost, posebno še, če to narekujejo spošno družbenne potrebe. Pri nas v Pomurju so potrebe po razširjeni obrtne dejavnosti. Za razvoj obrti imamo tudi spošno družbeno podporo, kar pomeni, da se moramo načrtno lotiti problema razvoja obrti. Premisliti moramo o celi vrsti stvari v našem obrtništvu in pregledati dosedanji razvoj.

Stevilo obrtnih obratov se v zadnjih 59 letih v okraju ni bistveno izpremenilo. To je razvidno iz naslednje tabele.

Leto	obrtnih obratov	zaposlenih kval. del.	vajencev
1894	1521	817	517
1910	1615	793	397
1920	1406	515	406
1930	1591	709	425
1940	1711	963	719
1946	1286	215	268
1950	1495	627	460
1951	1151	794	585
1952	952	540	428
1953	1014	508	414
1954	1236	466	415
1955	1588	692	662

Teh nekaj števil nam pove, da je bilo l. 1955 v našem okraju 67 obrtnih obratov več kot leta 1894. Različno je tudi stanje zaposlenih. Leta 1894 je bilo v obrti v okraju zaposlenih 817 pomočnikov, leta 1940 963, letos pa 692. To pomeni, da je bilo leta 1894 v obrti zaposlenih 125 pomočnikov več kot letos in leta 1940 271 več kot 1. 9. 1955. Vajencov je bilo l. 1894 317 ali 402 manj kot leta 1940, ko jih je bilo 719, 1. 9. 1955 pa jih je bilo 57 manj kot leta 1940. (Primerjava z letom 1940 je važna posebno zato, ker so bile takrat obrtne storitve še najbolj uravnotežene z zakonom ponudbe in povpraševanja.)

hajalo, če bi jim lahko nudili več, pogostejo in ob vnaprej določenih rokih! Tako pa ne moremo nuditi dovolj kulturnih prireditve niti Sobčancem, kaj sele podezelju. Pa ne samo, da jim mi ne moremo nuditi dovolj kulturnega izživljanja, prikrajšani so tudi na vseh užitkih, ki bi jih lahko bili deležni ob nastopih naših poklicnih gledališč, če bi tem lahko omogočili gostovanja. Zaradi oddaljenosti od večjih mest so naši ljudje — z nekaj izjemami — prikrajšani na tem užitku, da ne govorim o pomanjkanju kulturnega vzgajanja, ki bi v gotovih odrskih delih bila tudi ideološka vzgoja. Kotliko gresimo v tem do naše mladine!

Soboti je dvorana za kulturne nastope nujno potrebna. Ali bo novo ustanovljena DP »Svoboda« lahko vršila svoje poslanstvo pod dosedanjimi pogoji? Prepričan sem, da ne, vsaj ne v takem okviru in pogledu, kot je to od nje zaželeno. Društvo s tolkimi odseki ne bo moglo zadihati, če se bo njegovo delovanje stisnilo v nemogoče ozirno neprimerne prostore. In ali ne bo škoda, ko imamo toliko pevcev,

Od leta 1940 se je položaj pri nas temeljito izpremenil. Porasla je industrija, ki je v malih meri nadomestila obrtno proizvodnjo (doslej se je razvila predvsem težka industrija). Razen tega se je izboljšala življenska raven predvsem tistih ljudi, ki so bili pred vojno najbolj

socialno ogroženi. To pomeni, da so potrebe po obrtnih proizvodih danes precej večje kot pred vojno, potrebe po nekaterih uslugah (pravilo čelevjek itd.) pa znatno manjše. Na splošno so danes potrebe po obrtnih storitvah večje in to predvsem kar se tiče kvalitete.

Kako naj se razvija naša obrt?

Letos je pri nas 123 obrtnih obratov manj kot leta 1940. O tem, koliko je bilo zaposlenih v obrti mojstrov v preteklosti nimamo točnih podatkov. Najbrž jih je bilo vedno toliko kot obrtnih obratov. Tako je bilo l. 1940 zaposlenih v obrti 1711 mojstrov ali 123 več kot letos. Danes je v obrti zaposlenih 2280 mojstrov in pomočnikov, to je 86 %, če vzamemo kot izhodišče

Podpredsednik OLO M. Sobota ton. Bogo Verdev

tu 1940. V obrti je bilo zmeraj zaposlen tudi nekaj nekvalificiranih delovne sile (letos 505), ki pa bistveno ne vpliva na obseg obrtne proizvodnje. Gornje številke pokazujejo, da je bilo leta 1940 več ljudi zaposlenih v obrti. To razliko v številu obrtnih delavcev je danes znatno ublažila mehanizacija v nekaterih obrtnih obratih, vendar je dyomljivo, če smo na ta način dosegli obrtno proizvodnjo iz leta 1940.

Vse to pomeni, da je nujen vsestranski razvoj obrti v okraju.

Kakor hitro ugotovimo, da je potreben razvoj obrti, moramo vedeti kako naj se razvija.

Obrt mora dopolnjevati industrijo. Predvsem v tem času, ko imamo pri nas že dobro razvito težko industrijo, manj razvita pa je predelovalna industrija, ki jo mora izpopolniti obrt. Z razvojem predelovalne industrije bo dobila obrti tudi več materiala, kot ga dobi ob današnjih razmerah. S tem bo omogočeno nekaterim obrtnim panogam, da se razvijejo v večjo proizvajalno obrti.

S preuredbijo v naši gospodarski politiki se bo izboljšal življenski standard naših ljudi, vzopereno s tem pa bodo narasle tudi potrebe po večji obrtne dejavnosti.

Obrtni obrati pri nas so zastrali, da je potrebno v prvi vrsti modernizirati že obstoječe obrate. Z modernizacijo bomo izboljšali tudi kakovost izdelkov. Razen tega pa bomo morali ustanoviti celovrsto novih delavnic, kakor bodo pač zahtevale potrebe.

(Nadaljevanje prihodnjih)

Zivahna razprava članov Šolskega sveta pri Obč. LO v Lendavi NA MNOGIH ŠOLAH PRIMANJUJE PROSTOROV

V Lendavi so se v zadnjem tednu setali člani Šolskega sveta in se pogovorili o smernicah za bodoče delo. Delo šolskih odborov je v glavnem začelo v in njihovo pomočjo so na mnogih šolah izboljšali obisk, kar še posebno velja za šolo v Lendavi in Dobrovniku. Najslabše delajo Šolski odbori v Kapci in Mostju. Pomanjkanje prostorov predstavlja največji problem na lendavskih šolah v Turnišču in Mostju. V Dobrovniku so ga lansko leto omilili, vendar bi potrebovali novih prostorov za Otroški vrtec, saj ima 48 prijavljencev. Šola Kobiljima ima težavo s straniščem, ki so ga začeli graditi že pred dvema leti in je še vedno nedograjeno. V Gaberiju bi potrebovali vodnjak. V Turnišču bi potrebovali vodnjak. V Turnišču primanjkuje tudi učil, posebno za višje razrede.

Solski svet čakajo številne naloge. Zato bo potrebno mnogo skupnega dela. Odgovorni ljudje pa bodo morali nuditi pri izvrševanju nalog vsestransko podporo.

-ce-

Se v letosnjem letu bo začela delovati na osnovni šoli v Lendavi hospitantska šola za učitelje, ki povezujejo na manjšinskih šolah pa bo odprt oddelek v Dobrovniku. Več pozornosti bo potrebno posvetiti slovenskemu jeziku na manjšinskih šolah, kar bo v marsičem koristilo dijakom, ki nadaljujejo šolanje na slovenskih šolah. Govorili so tudi o šolskih proračunih, stanovanjih učiteljstva in kurjavi. V občini imajo še danes šole, ki jim primanjkuje dr.

Solski svet čakajo številne naloge. Zato bo potrebno mnogo skupnega dela. Odgovorni ljudje pa bodo morali nuditi pri izvrševanju nalog vsestransko podporo.

-ce-

Igralcev, godbenikov itd., ki bi vsi radi sodelovali in pokazali svoje znanje? Nikar ne iščimo vzrokov za dosedanje pomanjkljivo delovanje KUD (tudi dijaških) v sodelujočih, temveč v tem, da jim nismo dali osnovne možnosti za uspešno delovanje. Izreceno naj velja tudi za bodoče delo »Svobode«.

Da se gledališča ne bo moglo zgraditi v enem letu, je povsem razumljivo, pa tudi najboljša volja ne bi pri tem pomagala. Toda začeti je treba in moramo začeti!

Do takrat pa je treba takoj prisjeti k iskanju začasne rezitve. Morda bi se s TD Partizanom le daloseči sporazum v obliki, kot sem ga že večkrat predlagal. Vzeti je treba obzir okolnost, da soboška telesna vzgoja razpolaga s petimi objekti, dočim kultura z nobenim. Kako naj potemtakem podeželje priznava Soboto kot svoje kulturno središče, če pa mu ne more nuditi ničesar! Še manj bodo kdaj koli to priznava ostala prejšnja okrajna središča, ki so v vsakem pogledu na boljšem.

Ce pogledamo vsebino, zasledimo najprej dva predgovora Društva bibliotekarjev Slovenije, ki je brošuro izdal, in založnice Kmečke knjige, nato pa avtorjev uvod. Dva članka, »Pri poskusi in začetki javnih ljudskih knjig in citalniške in farne knjig in seznam knjig in kratek povzetek vsebine celotne knjige v angleščini.«

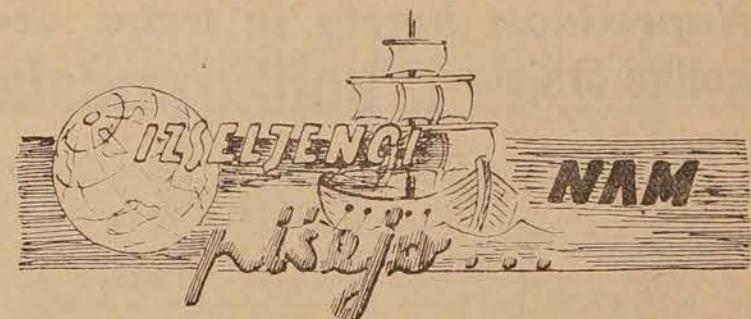
Knjigarna sama posreduje pregled stanja knjižničarstva Slovenije skozi desetletja do danes. Tu so številke seveda neizogibne, toda prav te številke marsikaj povedo. Povedo, kako si je slovenski narod osvojil knjigijo, kako je z njo rasel in se izobraževal, kakšen odnos je imel do nje in kakšnega ima še danes. Zgovorne so in žive, razveseljive. Pokažejo nam tudi, zlasti tiste iz zadnjega leta, da stanje ni preveč rožnato, da bo treba tukaj se mnogo dela, če bomo hoteli biti res zadovoljni. Tu je posebno važen poziv Društva bibliotekarjev Slovenije, v katerem je rečeno, da se zanimanje za knjigarnice sicer iz leta v leto veča, se pravi, da ljudstvo želi knjig, da pa se stanje ljudskih knjig in citalniške in farne knjig in seznam knjig in kratek povzetek vsebine celotne knjige v angleščini.

Ce pogledamo vsebino, zasledimo najprej dva predgovora Društva bibliotekarjev Slovenije, ki je brošuro izdal, in založnice Kmečke knjige, nato pa avtorjev uvod. Dva članka, »Pri poskusi in začetki javnih ljudskih knjig in citalniške in farne knjig in seznam knjig in kratek povzetek vsebine celotne knjige v angleščini.«

Oblika obdrži oziroma še izpopolni tako, da bi imeli v Pomurju popolni simfonični orkester.

Prav bi bilo, da bi orkester obiskal še naša ostala kulturna središča v našem okraju, tako v Lendavi in Radgoni.

F. H.

Tovariš urednik!

Ko sem se mudil v Franciji, spa z Jeanom Svetcem povabilo 50 naših izseljencev na pik-nik v Puteaux. Seveda Ti namenavam še kaj napisati o mojem bivanju tam in o mojem stiku z našimi rojaki. Za zdaj samo to, da se je na pik-niku srečalo 38 ljudi, med njimi taki, ki so prišli tudi 150 km daleč. Posebej naj tu omenim Marijo Adamič ter Ivana Mesariča, ki je priseljel z ženo in enim otrokom iz oddaljenega Francovca. Ker za oddaljenost nekaterih rojaku nisem vedel, je razumljivo, da jih iz preveč oddaljenih krajev nismo mogli pričakovati. Zato so bila toliko bolj ganljiva njihova pisma v katerih so se za povabilo zahvalili ali opravili svojo odsotnost. Hoaležen Ti bom, če boš objavil pismo, ki sta mi ga pisala Anika in René Dubrun, Vitry sur Loire (Saone et Loire).

»Najlepša hvala na Vašem veselom jugoslovanskem pismu, ki sem ga z največjim veseljem prečital. Z veseljem bi Vas luštan.

Po teh dolgih 18 letih smo preživeli vesel in žalostne dni. Najrajsi pa bi videl svoj veseli rojstni kraj, kjer imam še ljube starše in brata. Spremite vsi najlepše pozdrave do veselega svinčenja...«

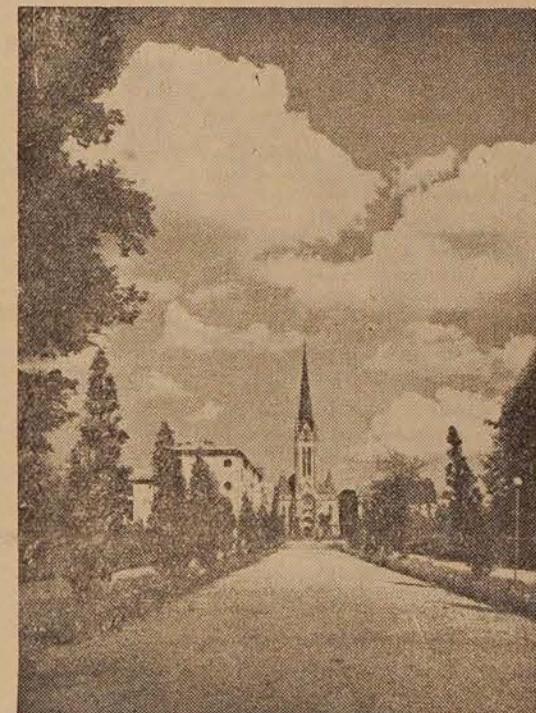
Anika in René, prav žal mi je, da se nismo mogli srečati. Ce bosta braha in te orstva, vedita, da sem bil Vujoščega pisma enako vesel. Z ostalimi rojaki sprejmita prav lepe pozdrave.

Štefan Kuhar

Pozdravi svojcem v domovini

KUPLEN IRENA iz Sebeborca, zdaj: 3, Rue de la Huchette, Paris V, pozdravlja starše v sestre, sovaščenec, dekleta in fante iz Sebeborca in okolice, učitelje nižje gimnazije v Puconci, posebno pa sošolce Ernesta Kutoša in Zelezna iz Puconca.

EMERIK ŽOKS iz Kovačeve, zdaj: 3, Rue Jarente, Paris IV, pozdravlja domače, ženo v Ljubljani, Zolija Za-

Te boste prihodnje leto prišli v svoje rojstne kraje, se boste prav gotovo ustavili tudi v središču Pomurja — Murski Soboti (Foto Kološa)

unkerja, Fujsove, Koblenzerjeve, Gyergyekova in advokata Rosino.

ANA PERŠA, doma iz Ižakovca, zdaj: 59, Rue Spontini, Paris XVI, pozdravlja družino Perša in Merit, sosedne, rodbino in prijatelje iz Ižakovca.

CHARLES IN TEREZIJA BOCCARELLI 11, Rue Harrye, Paris XIII, pozdravlja domače Boldizarove iz Salamence in brata Pišto iz M. Sobote.

JEAN SVETECZ, 18, Rue Marcelin Berthelot, Puteaux (Seine) pozdravlja domače iz Salovca, posebno pa Janeza in Karola Slavica.

Naš dopisnik za izseljence

Moje srce hrepeni in trepetata, ko vlak privozi na slovenska tla. Peljem se čez Muro zdaj, v moj preljudi rojstni kraj...

To je ena izmed štiriindvajsetih kitic pesmice, ki jo je napisal našim izseljenecem v spomin dopisnik Pomurskega vestnika F. G. iz Ropoice. Pesem res nima umetniške vrednosti, v njej pa je vendarle izražena ljubezen preprostega prekmurskega človeka do rojakov, ki so moralni v tuji svet za krunhom in zasluzkom. Tudi ta preprosta pesem je en

Naprednost kmeta je treba ocenjevati po tem, koliko pridelka in koliko pridelkov daje na trg

Na zadnjem posvetovanju predsednikov KZ Pomurja — bilo je v soboto, 6. novembra v M. Soboti — je naš sodelavec izvedel marsički zanimivega, kar v skrajšani obliki posreduje bralcem. Najprej tole: posvetovanje je vodil predsednik OZZ za Pomurje tov. Tone Truden, precej koristnih napotkov pa so zadržali voditelji dobili tudi od direktorja Zadružne hranilnice tov. Gruskovnjaka in revizorja OZZ tov. Franca Sitarja.

Na pobudo predsedujočega so navzoči sklenili, da bodo tudi kmetijske zadruge v Pomurju pogodbe no odstope kot posojilo 20 odst. sredstev svojega amortizacijskega sklada Glavni zadružni zvezki Slovenije, ki bo s tako zbranim denarjem kupila v inozemstvu potrebne dele za poltovorne kamione. Taka prevozna sredstva so potrebna našemu kmetijstvu, zato bo prav, če bodo enega ali dva doble tudi kmetijske zadruge v Pomurju. Za posojeno vsoto amortizacijskih sredstev bodo zadruge doble ustreznou sredstvo obratnega kredita z dostopno obrestno mero. Cež dve leti bodo doble zadruge nazaj posojeni de-

V naših zadrugah, vsaj v nekaterih, prevladujejo težnje za čim večjimi obratnimi krediti, čeprav pogostokrat nimajo jamstev za najte. Poslovanje v nekaterih KZ je namreč takšno, da ne krepi kreditne sposobnosti, marveč jo hromi; neurejeno in neazurno knjigovodstvo, kup starih in neizterjanih dolgov, dvomljive terjatve, neredno dostavljanje mesečnih bilanc, zaksneli finančni obračuni in še marsikaj podobnega je, kar bi bilo potrebenopraviti, če se hočejo kmetijske zadruge dokopati do solidnega in normalnega poslovanja. Sam dva primera! Do sobote ni 22 zadrug poslalo hranilnic bilance za september. V KZ Krizevci pri Ljutomeru zelo nereditno obravljajo bla gajnske obračune. Vse kaže, da n'zaleže niti opomini niti kaznovanja. Zato ne preostane hranilnici nič drugega, kot da takim zadrugam blokira njihov bančni račun, kajti popolnoma pravilno je, da tudi za ceno takih ukrepov odpravljamo malomarnost posameznih zadružnih uslužbencev, ki se ne čutijo prav nič odgovorne pred zadružniki, njihovim vodstvom in končno tudi pred družbo. Niso ravno redki primeri, da kmetovalci niso dobili pravočasno plačila za poljske pridelke, ki so jih prodali zadrugi, prav po zaslugu uslužbencev, ki niso zaprosili za odkupni kredit ali pa so zaregili druge poslovne nereditnosti. Marsikje pa so tega krivi tudi upravniki, ki premalo nadzirajo poslovanje svojih uslužbencov in ne zahtevajo od njih pravocasno čistih računov. Seveda ne kaže vseh uslužbencov metati v en koš, saj je med njimi tudi precej vestnih in zasluznih. In prav zaradi njih bo treba spremeniti plačni sistem v zadružništvu tako, da bodo za svoje delo boljše nagrajeni in da

Dvajset odstotkov sredstev amortizacijskega sklada KZ za poltovorne kamione. — Neazurno knjigovodstvo in neizterjani dolgoročni, coklje v zadružnem poslovanju. — Potrebno je krepiti ekonomsko bazo zadrug, ne pa posameznikov. — Kmetovalci naj bodo odvisni od svoje zadruge, ne od posameznikov, ki imajo traktorje in večje kmetijske stroje, s katerimi spravljajo v odvisnost zlasti male kmete. — Kmet bo v prihodnosti toliko veljal, koliko bo pridelal in dal na trg.

ne bodo v tem pogledu zapostavljeni pred vrstniki v proizvodnih podjetjih.

Mnogo več bo potrebno storiti tudi za denarno varčevanje na podeželju: v manjših zadrugah bo potrebno ustavoniti ali pa poživeti hranilno-kreditne odseke, v večjih pa ustavoniti zadružne hranilnice. Pri tem pa je posebej važno zadružnikom pojasnjevati, za kaj bo uporabljeni njihovi prihranki, kajti če bodo spoznali, da je njihov denar naložen na varnem in tudi uporabljen v njihov prid, bo do svojo ustavono denarnega varčevanja bolj zaupali in njihove vloge bodo naraščale številčno in

sebnički več traktorjev in strojev kot kmetijske zadruge. V Pomurju lahko naštejemo 46 zasebnih lastnikov traktorjev, ki s sredstvi za obdelavo zemlje navezujejo naše zlasti malega kmeta in ga pehajo v odvisnost. Zakaj ne bi njihovo vlogo prevzeli kmetijske zadruge z mnogo bolj poštenimi pogoji: dobiček gre sedaj v žep posameznika, v zadrugi pa bi ga bili deležni vsi člani. Zakaj ne bi dajali pomoči za obnovno sadovnjakov in vinogradov kmetijskim zadrugam, ki bi jih potem razdelile med svoje člane? Zakaj ne bi bile prav naše zadruge uresničevalce raznih ugodnostnih ukrepov, ki jih bomo v prihodnosti

Slovenske gorice je ob jela turbona tisina. Toda vinskih kleteh ni za mrlo živiljenje... Sladek mošt vre in se spreminja v vino.

količinsko. In še nekaj: Zadružni hranilnici v M. Soboti so nujno potrebiti primerni prostori (sedanjih so občutno premajhni in nezadostni), sicer ne bo mogla dobro organizirati hranilne službe in opravljati finančnih poslov.

Dosedaj smo sredstva, ki so bila namenjena za izboljšave v kmetijstvu, vse preveč usmerjali h kmetovalcem in tako krepili predvsem posameznega pridelovalca; večina poskusov je bila opravljena mimo zadrug, prav tako so v roke posameznikov romala sredstva za obnovno vinogradov in sadovnjakov, posamezniki so bili deležni še drugih ugodnosti itd., medtem ko smo pozbivali na ekonomsko krepitev kmetijskih zadrug, katerim je treba ustvariti materialne pogoje, da bodo lahko bolj trdnove navezale naše svoje člane in druge kmetovalce. Preveliko podpiranje posameznikov bi lahko rodilo na podeželju neupravičeno bogatjenje in nove kapitalističke. Prvi znaki se že kažejo; nekam čudno se sliši, da imajo za

izvajali v prid našega kmetijstva? Če bi se to res zgodilo, potem bi v očeh naših kmetovalcev močno porasla ugled in prestiž naših zadrug in ljudje bi se jih mnogo bolj oklepali, saj bi videli v njih organizacijo, ki jih združuje in jim v imenu družbe tudi pomaga. Za tako poslanstvo pa bo potrebno usposobiti naše zadruge. Koliko je zadrug, ki nimajo primernih skladis za odkupljene pridelke in drugo blago, drugim manjkajo ustrejni poslovni prostori, nekatere zadruge nimajo niti osnovnih strojev in naprav za obdelovanje zemlje in zaseito rastlin, zato so prepričene samo trgovanjem in kvečaju se odkupu itd. Na vse to bomo morali misliti, če se že hočemo enkrat dokopati do tega, da bo kmetijska zadruga najvažnejša gospodarsko činitelj in usmerjevalec na podeželju.

Skladno s spremnjanjem razmerja do kmetijske zadruge se bo moral dojak spremeniti tudi merilo za naprednost posameznega kmetovalca; dosedaj smo ponavadi rekli, da je napreden (v preveč absolutnem smislu) tisti kmetovalec, ki je na določeni površini zemlje prideljal največ pridelkov, nismo pa se vprašali, koliko je s tem korištil družbi. Toda: ali je lahko v polnem pomenu besede napreden tisti kmetovalec, ki je res mnogo prideljal, pa s presežki svojih pridelkov špekulira ali pa jih uporablja v drugi namene (zito poklada živini, mleko svinjam itd.)? Ali z drugimi besedami: naprednost posameznega kmetovalca bo treba meriti tudi po tem, koliko je od tistega, kar mu je ostalo čez kolčino, potrebljeno za prehrano družine, poslat na trg našim potrošnikom. In prav taki kmetie, ki mnogo pridelajo in svoje presežke tudi normalno prodajo na trgu, naj bi bili pod okriljem kmetijskih zadrug deležni pomoči in pozornosti naše družbe.

S. K.

Silose imamo, toda: Kako bomo silirali krmo?

buje rastlina, tem laže se kisa.

Rastline iz skupine a) in b) lahko vlagamo v silos nemešane (čiste). Rastlini iz skupine c) do e) pa ne moremo več kisati samih, temveč jih moramo mešati z rastlinami iz skupin a) in b) zato, da z njimi dodamo sladkor, ki pospešuje vrenje. Dodatek sladkih rastlin mora biti toliko večji, kolikor buze je osnovna rastlina, ki jo hočemo kisati, skupini e).

Nekateri dodajajo sladkor z mešalo in posebnimi kemičnimi sredstvi (Amasil, pentesta).

L. J.

Desetkrat več zaščitnih sredstev porabijo

Na tretji redni seji Zadružnega sveta v Lendavi je upravni odbor poročal o zadružnem poslovanju v vseh gospodarskih panogah: ugotovljeno je bilo, da so ga v marsičem izboljšali. K temu so mnogo pripomogli kmetijsko-pospeševalni odbori, ki so se letos precej razgibali. Še posebno sta aktivna sadarski in živinorejski odbek. Prvi je priredil več strokovnih predavanj in praktično prikazal škropljenje, drugi pa je nabavil 9 bikov. Sadarski odbek je že sestavil delovni hački za prihodnje leto in naročil tudi raznovrstne sadike.

Sedanj način odkupa je v znaten meri povečal vrednost odkupljene blage, saj je v primerjavi z lanskim za 54% večja. Vrednost odkupljenih pridelkov v letosnjem letu znaša 51 milijonov din. Problem pa so še vedno skladisci, zato jih bo potrebno začeti graditi. Uporaba zaščitnih sredstev se je v primerjavi z lanskim letom desetkrat povečala. Zadruga je začala z umetnim

gnojili tudi ostali okoliš, ki je segal celo v sosednjo republiko Hrvatsko.

V Lendavi bo potrebno ustavoniti Zadružno hranilnico. Člani sveta so kritizirali kovaški obrat, ki je klub obilnemu delu v polletju izkazoval izgubo; zato so zamenjali poslovodjo. Izvolili so tudi sekcijsko žena-zadružnica, ki so letos že uspešno vodile dva tečaja za vlaganje zelenjave in sadja, sedaj pa bodo pomagale pri organizaciji gospodinjskih tečajev.

KZ v Lendavi ima sedaj 525 članov, kar pa je še vedno premašo, če upoštevamo število kmetov, gospodarstev. Nekateri člani so izstopili v času, ko je primanjkovalo sladkorja in ga v poslovalnicah niso mogli dobiti.

Z zborna radenskih zadružnikov Samo ena zadružna v bivši občini?

Z enourno zamudo se je pred zadnjem nedeljo začel v Radencih občni zbor članov kmetijske zadružne. Cakali so na zadružnike. Občni zbor je bil že drugič sklican, zato so vseeno začeli, dasi je bilo od 82 članov navzočih samo 50. Razpravljalni so o poročilu upravnega odbora, včlanjenju v zadružno hranilnico in zdržljivosti kmetijskih zadružnikov na območju bivše radenske občine.

Poročilo predsednika upravnega odbora je bilo malo »presuh«. Saj bi lahko bolj obsirno poročal, kajti KZ Radenci je v zadnjem času zavila. Omenil je predvsem težave, ki so jih povzročili bivsi uslužbenici. Zaradi večjih in manjših prijemanjkljajev (okrog 90.000 din) bo dobiček gre sedaj v žep posameznika, v zadrugi pa bi ga bili deležni vsi člani. Zakaj ne bi dajali pomoči za obnovno sadovnjakov in vinogradov kmetijskim zadrugam, ki bi jih potem razdelile med svoje člane? Zakaj ne bi bile prav naše zadruge uresničevalce raznih ugodnostnih ukrepov, ki jih bomo v prihodnosti

pa so zadružniki vendarle sklenili, da se bodo združili z radensko zadružno. Svoje pomisleke pa imajo tudi Radenci. V KZ na Račkem vrhu se namreč niso dokončno rešili vprašanja dolgov v znesku 700.000 din. Okrog teh dolgov se je dolgo razpravljalo, razpravljali so o poročilu upravnega odbora, včlanjenju v zadružno hranilnico in zdržljivosti kmetijskih zadružnikov na območju bivše radenske občine.

Poračilo predsednika upravnega odbora je bilo malo »presuh«. Saj bi lahko bolj obsirno poročal, kajti KZ Radenci je v zadnjem času zavila. Omenil je predvsem težave, ki so jih povzročili bivsi uslužbenici. Zaradi večjih in manjših prijemanjkljajev (okrog 90.000 din) bo dobiček gre sedaj v žep posameznika, v zadrugi pa bi ga bili deležni vsi člani. Zakaj ne bi dajali pomoči za obnovno sadovnjakov in vinogradov kmetijskim zadrugam, ki bi jih potem razdelile med svoje člane? Zakaj ne bi bile prav naše zadruge uresničevalce raznih ugodnostnih ukrepov, ki jih bomo v prihodnosti

pa so zadružniki vendarle sklenili, da se bodo združili z radensko zadružno. Saj bi lahko prepricali, da se bosta zadružni Radenci in Rački vrh združili v najkrajšem času. Verjetno se jima bo pridružila še kapelska vrstnica, saj so jo dosedaj odrevali od tega ne razčiščeni dolgov zadružne na Račkem vrhu.

Sadno občenem zboru pa smo se lahko prepricali, da se bosta zadružni Radenci in Rački vrh združili v najkrajšem času. Verjetno se jima bo pridružila še kapelska vrstnica, saj so jo dosedaj odrevali od tega ne razčiščeni dolgov zadružne na Račkem vrhu.

Sadno občenem zboru pa smo se lahko prepricali, da se bosta zadružni Radenci in Rački vrh združili v najkrajšem času. Verjetno se jima bo pridružila še kapelska vrstnica, saj so jo dosedaj odrevali od tega ne razčiščeni dolgov zadružne na Račkem vrhu.

Sadno drevo, močno oglodano po zajcu, je nemogoče ozdraviti. Zajec lahko ogloda v eni sami noči neverjetno veliko dreves. Zato lahke napravi veliko gospodarsko škodo v mladih nasadih, saj je eno na novo zasajeno drevesce v strnjem nasadu vredno čez 1.000 din, za pravega sadjarja pa še mnogo, mnogo več.

Sadna drevesca zaščitimo pred zajcem in drugo divjačino na več načinov, vendar je najbolj priporočljivo ovijanje debla dreves s slamo, koruznico, trstiko itd. ali pa z žično mrežo, kot je že splošno znano. Vsi dosedanj poskusi mazanja debla drevesce z različnimi parati so izkazali kot nezadostni.

Vsem lastnikom novih sadnih nasadov priporočamo naj še v teh dneh zaščitijo svoja drevesca z omenjenimi pripomočki in tako preprečijo veliko gospodarsko škodo.

Zeleti pa bi bilo, da bi jim pri tem poslu pomagali tudi lastniki zajca in podobne divjačine — lovski družine, saj bi moralo biti to že samo po sebi razumljivo.

Obisk pri križevskih zadružnikih

Pri naših zadružnikih je vedno kraj, novega. Pred kratkim smo lahko videli dobro organizirano kmetijsko razstavo. Sedaj je glavno: odkup kmetijskih pridelkov in organizacijske naloge, ki jih nima malo. Komaj so dobili kvalificiranega upravnika na razpisano mestu, že jih je zapustil. Mesto upravnika je sedaj zopet prazno. Drugače se poslovanje redno odvija v raznih odbeskih.

Najboljš med vsemi je živinorejski odbek. Pred kratkim so imeli sejo in si lahko tam slišali marsikaj, zmanjšava. Iz finančnega poročila je bilo razvidno, da je imel ta odbek naiveč dohodkov. Predvsem skrbijo za dobro plemensko živino. Trenutno jim manjkajo trije biki, medtem ko ima zadruga še sedem bikov-plemenjakov. Naši živinorejci so tudi sodelovali na medokrajinjski živinorejski razstavi v M. Soboti. Vsega skupaj so imeli na razstavi 50 glav najboljših plemenskih živin. Med reje je bilo razdeljenih precej nagrad v znesku 180.000 din. Prav tako so bili nekateri od teh živinorejev nagrajeni na republiški živinorejski razstavi z 90.000 din. Vse to kaže, da se danes naši zadružniki zelo zavzemajo za kakovostno vzroje oziroma plemenske živine. Da je to res, nam dokazuje naslednja številka: letos je bilo pradanih 51 rodovniških bikov za 5.700.000 din. Eden biker je povprečno veljal 118.000 din. Nadalje imajo živinorejski odbek pod molzno kontrolo 254 krov. Prav tako so bili avgusta pregledane po strokovni komisiji. Takrat so izločili iz molzne kontrole 20 krov.

Gornji podatki so lepa vzpodbuda živinorejem, da bodo tudi v božiču vlagali več truda na tem področju, ki je v kmetijstvu bistveno važno.

Dalje lahko sliši v zadružni tudi kaj problematičnega. Letosnji odkup se jim je namreč dobro posrečil. Žal pa kmetje prodajajo večinoma samo krompir, sadje in oljnice, dočim žita ne ponujajo. Pošibno dosti so odkupili krompirja: čez 25 vagonov — kar je predvsem začela dolga nakupovalcev. Pravijo pa, da bi lahko odkupili več krompirja, če bi laže dobili vagona na razpolago. Razumljivo je, da krompirja ne morejo vskladiščiti, ker bi tako zmanjšali svoja denar-

ru pa so zadružniki vendarle sklenili, da se bodo združili z radensko zadružno. Svoje pomisleke pa imajo tudi Radenci. V KZ na Račkem vrhu se namreč niso dokončno rešili vprašanja dolgov v znesku 700.000 din. Okrog teh dolgov se je dolgo razpravljalo, razpravljali so o poročilu upravnega odbora, včlanjenju v zadružno hranilnico in zdržljivosti kmetijskih zadružnikov na območju bivše radenske občine.

Ce bo res tako ostalo, bo treba že sedaj dosti razmišljati o tem, kako bomo spomladni zasejali to zemljo, da ne bi ostala preveč neizkoriscena. O tem naj bi razmišljali kmetje sami, pa tudi kmetijske zadružne in druge kmetijske ustanove.

Epilog k zadevi o kupšinskih lovcih

K vsemu temu, kar smo že pisali o kupšinskih lovcih dodajemo še to: Lovska zveza Slovenije je pregledala poslovanje LD v Kupšincih in ugotovila niz nepravilnosti n. pr. plačevanja članarine članom z društvom denarjem, posojanje društvenega denarja privatnikom itd.

Preteklo nedeljo je bila v M. Soboti seja Okrajne lovske zveze. Na seji je bil tudi predsednik LZS dr. Jože Beniger.

Na seji so ugotovili, da je za stanje v LD Kupšinci odgovorna tudi Okrajna lovska zveza v M. Soboti, ki je posvečala premalo skrb organizaciji in delu omenjene lovske družine. Se več! LD Kupšinci je dobitna na zadnjem občinem zboru prehodno zastavico in bila pohvaljena kot najboljša družina. Do vsega tega in tudi do ostalih dogodkov ne bi prišlo, če bi bila Okrajna lovska zveza bolj budna.

Upavni odbor LZS je sklenil, da bodo razpustili Okrajno lovsko zvezo v M. Soboti in uvedli prisilno upravo, ki bo pripravila vse potrebno za novi občini zbor OLZ.

V prisilni upravi so: Lojze Briski, Vlado Kreft, Lado Jezovšek, Ivan Janežič in Vlado Porekar.

Staršina LD Kupšinci se bo zagovarjal pred disciplinskim sodiščem. OLZ pa je izrekla še pred razpustom LD Kupšinci strogi javni ukor.

Tokrat zadnjič: O cestno - prometnih predpisih

Zivimo v času, ko se avtomobilski promet tudi pri nas močno razvija. Na prometnih cestah srečujemo osebne in tovorne avtomobile, traktorje in motorna kolesa. Vozniki motornih vozil upravljajo z najhitrejšimi cestnimi vozili. Od discipliniranosti šoferjev je v marsičem odvisen varen cestni promet. Ni dovolj, če zna ravnat voznik z motornim vozilom, važno je, da zaupani tovor prepelje v redu na določen kraj, pri tem pa gleda na to, da na cesti ne ovira ostalega prometa. S hitro in brezobzirno vožnjo, z opuščanjem potrebnih signalov lahko povzroči prometno nesrečo, poškoduje vozilo in dragoceni tovor.

Praksa kaže, da je pri nas v Pomurju še precej voznikov motornih vozil, ki so slabo seznanjeni s cestno prometnimi predpisi. Ti vozniki misijo, da je cestisce njihovo, pesci, kolesarji in vse kar je na cesti, jim je deveta briga.

Novi cestno prometni predpisi dopolnjujejo že prejšnje uredbe in to v nekaterih bistvenih stvarih.

nih nesreč, ki jih povzročijo pijačni šoferji.

Novost v novi odredbi je tudi v tem, da ne smemo siliti voznika motornega vozila, da vozi n. pr. več noči neprekiniteno. Tudi utrujenost voznika, ki postane nepazljiv, lahko povzroči prometno nesrečo. To se zgodi navadno pri voznikih, ki upravljajo tovorne avtomobile. Razen utrujenosti zaradi napornega dela je pogostokrat vzrok prometnega nesrečam tudi v tem, če pustimo šoferja samega brez pomočnika, to posebno pri dalsih vožnjah.

Včasih se zgodi, da silijo odgovorne osebe voznike, da vožijo z avtomobili, ki niso brezhibni. Nalogu šoferja je, da pred vsako vožnjo preizkuša vozilo: zavore, signalne naprave itd.

S tem smo posredovali pešcem, kolesarjem in voznikom vprežnih in motornih vozil nekaj navodil iz novih cestno prometnih predpisov. Če bomo upoštevali predpise, bomo preprečili prometne nesreče. Lani in letos do 15. oktobra je bilo v murskoboskem okraju precej promet-

«Gospodarski koledar 1956»

bo po vsebini bogatejši, kot so bili dosedanji

Ljubljana, Trubarjeva ulica 15, poštni predal 407 in naj na njeni tekoči račun Ljubljana 60-KB-1-1142 takoj nakažejo ustrezno vsto denara.

En izvod »Gospodarskega koledarja 1956« stane 590 din. Na odrezek položnice ali denarne nakaznice naj napišete namest placila.

Komerčni oglasi in reklame v »Gospodarskem koledarju 1956« imajo kar največji uspeh. Podjetje, ki naroči oglas v »Gospodarskem koledarju«, more za svojo proizvodnjo ali za usluge dobiti nova tržišča, načrnikne in odjemale doma in v inozemstvu.

Ker je časa za naročilo oglasov le še malo, saj bo redakcija pri »Gospodarskem koledarju 1956« skoraj končala svoje delo, je treba naročila za oglase čimprej poslati »Novi proizvodnji«.

L. A.

Letos novi sodi, drugo leto - moderna klet

Kapela je znani izletniški kraj, slovi pa tudi po pokrovitnih vinih, ki jih pridelujejo pod okrog. Pogled s Kapelo je zares veličasten. Okrog in okrog te obdajajo vinoigradi, ki so večinoma last domačega Vinogradniškega gospodarstva. V njih je zadnje dni bilo slišati veselo pesem »bračev«. Tргataj je ljudem vinskih goric bogato plačala njihov trud.

V vsakem »Gospodarskem koledarju« dostreje izšel Seznam gospodarskih predpisov. Iz leta v leto je ta seznam izpopolnjen tako, da so »Gospodarski koledarji« trajne vrednosti za vsakogar, ki želi biti poučen o vsem novem v posameznih gospodarskih strokah in o gospodarskih predpisih v kački koli zadevi. V »Gospodarskem koledarju« je mogoče najti pojasnila za vse nejasnosti v našem gospodarstvu. »Gospodarski koledarji« ponujajo upravne odobre, delavskie slike, direktorje in komercialiste, računovodje in knjigovodje ter vse druge, da bi vedeli, kakšni ukrepi, odločbe in odredbe so v skladu z veljavnimi gospodarskimi predpisi. Dalje daje pojasnila vsem, ki jih ti ukrepi tičejo, ki jim nalačajo dolžnost in odgovornosti, da morejo presoditi, če je izdan ukrep zakonit.

»Gospodarski koledar 1956« bo tako zelo olajšal delo vsem gospodarskim organizacijam, podjetjem in ustanovam, da bodo prav gotovo vsi priznali njegovo koristnost. Brez njega skoraj ne bodo mogli uspešno opravljati svojih gospodarskih dolžnosti. Ker uredništvo »Nove proizvodnje« kot vedno dosegje varčenje s papirjem in izdaja svoje publikacije le v tolinskih nakladih, da ne ostane ničesar nerazprodanega, bo tudi »Gospodarski koledar 1956« izdalo le v tolinskih nakladih, ki bo šla v denar. Zaradi tega naj gospodarske ustanove, gospodarske organizacije, podjetja in privatniki nemudoma naročajo potrebno število izvodov »Gospodarskega koledarja 1956« pri »Novi proizvodnji«.

Z uporabo jih pripravijo sami. Tanin (čreslovino) odstranijo iz njih s pomočjo parne lokomobile. V sod spustijo paro pod pritiskom dveh ali treh atmosfer. Para namreč v deseti urah – tako dolgo jo spuščajo v sod – izpere ves tanin. Nato sod opakujejo in »ovinijo« (v njego vlijajo 10 litrov kuhanega vina), nakar dobi okus po vnu. Vanj lahko potem takoj nalijejo žlahno kapljico, kar so letos tudi storili, saj jim je primanjkovalo posode.

Prihodnje leto nameravajo zgraditi moderno in veliko klet.

Tri iz Tišine . . .

Zadnji roditeljski sestanek je bil dobro obiskan. Starši so napolnili šolsko dvorano. Ravnatelj toy. Kržman jim je povedal marsikaj križnega sočiva, ki so ga z zanimanjem poslušali in tudi marsikaj priponili. Soglašali so tudi s tem, da je treba kaznovati tiste starše, ki nočejo posiljati svojih otrok v solo in rajši zapravljajo denar po gostilnah, kakor pa da bi jim omislili obleko.

Na kraju so se pogovorili tudi o učnih uspehih, ki so letos boljši od lanskih, vendar pa še vedno ne dovolj zadovoljivi.

Na naši posti smo spet dobili nova pismo, ki je letos že četrto. Cudno se nam zdi, da tako pogosto izmenjavajo poštne sle. Prizadeti so predvsem bralec naših časopisov, kajti novi uslužbenec ne pozna ljudi v poštнем okolišu in zato večkrat z veliko zamudo dostavlja pošto. Večkrat je ne dobitno redno vsak dan. Pismo na naj bi zategadelj več časa ostal na svojem službenem mestu.

Slišati je, da so si uslužbenici naše zadruge privoščili plačo po najvišji tarifi. Zato svetujemo upravnemu odboru, naj poskrbi za to, da bo nekaj dobička ostalo tudi za druge potrebne stvari.

... in drugih krajev

Skakovci. — Preobilno deževje je zaustavilo jesensko setev. Kmetovalci so v skrbih, da ne bodo mogli v pravem času posejati ozimnih žit.

G.

Končno se vendarle približuje dan, ko bodo tudi pri nas zažarele električne luči. Strokovni delavec že opravlja zadnja dela, da bomo lahko petrolejke kmalu poslali v zasluženi pokoj.

Vanča ves. — Ze pred kratkim smo pisali, da so pri nas ponovno zacyteli jablane in hruške. Sedaj pa je pognalo cvetove tudi trsje na brajdah. Čuden letni čas — kajne?

DOLINA

Leto se bliža h koncu. V vasi so hoteli v letošnjem letu imeti elektriko. Pomanjkanje strokovnega osebja je glavna ovira za urenje dolgoletne želje, kakor pravijo vaščani. Toda v Dolini klub temu upajo, da bodo še letos svedili!

VIDEM OB ŠČAVNICI

Pred tremi meseci so začeli pri nas kopati temelje za enonadstropno stanovanjsko hišo. Delo je zelo napredovalo in stavba je vedno bolj rasla. Zgradili so že klet in pritliče. V kratkem bo hiša dobila tudi streho.

DOBROVNIK

Po krajšem odmoru so začeli z delom tudi dobrovniški kulturniki. Delavni IZUD »Sandor Petöfi«, ki je lani dosegel lep uspeh, pripravila igro »Begyár bandic«, ki jo bodo uprizorili v decembri.

POMURSKI VESTNIK, 10 novembra 5

»Brez nege in skropiljenja sadnega drevo ni takih plodov« – pravi sadjar, ki ga vidi na sliki.

nih nesreč, pri katerih je bilo težje poškodovanih 15 oseb, ki so morale iskati zdravniške pomoči in 5 smrtnih primerov, da niti ne omenjam manjših nežgod.

Da se v bodoče zavarujemo pred prometnimi nesrečami moramo skrbeti, da se bo seznanjala s cestno prometnimi predpisi tudi naša mladina v šolah, ki bo z discipliniranjem postajala pred gostilnami in nepotrebnega življanja v skupnosti. Načrti, ki so pred tekmo prvi nastopili na prsti (tudi ljudski odbor ne!), si je verjetno začel domišljevati, da bo lahko začel staro pesem in delal vse to, kar bo le v njegovem dobro, drugi ga pa ne brigajo.

Pred nekaj meseci je namreč našilno izgnal iz neke hiše reno žensko Luthar Irma, ji na nezakonit način po svoji volji hotel dati še slabše stanovanje, njeni pohištvo pa postavil pod »milo nebo«, da ga je močil dež. Streho, dotične hiše je razdril, stene pa se danes stoje in trohne. Kaj ima sedaj on od tega? Ni! Uboga ženska pa se večje težave in težje živiljenje.

Prejšnji teden ga je prosila 72-letna ženica Cahuk Julija, naj ji poviši streho na hiši, ki je delno tudi njegova (nekaj si je baje znal na spremem način pridobivati tujo lastnost). Ker že mnogo let koristi nekaj njene zemlje, bi bila seveda to njegova dolžnost. Ob tem deževju je namreč tekla pod skozi streho tudi v sobo, ki je bila že ose drugo kot pa soba. In kaj? Niti sam ni hotel (kljub opominom Ob. LO!), niti drugim ni pustil, da bi ženici pomagali, saj je celo zagrozil, da napravi tiste, ki bi zavlekli, da poškodujejo hišo. Potnik, ki je pričakujem, da se takri pravice in enakosti do starejših ljudi, ki po skoraj enournem čakanju morajo pešačiti 9 km v Radgono. Autobus je imel precej zamude, zato je bilo čakanje zelo neprijetno. Toda se bolj neprijetno je bilo, ko so iz autobusa izstopile tri osebe, čakajoča pa nista smela vstopiti v avtobus. S kratkim in osornim odgovorom sprevidnice, da ne smeta vstopiti je avtobus odpeljal.

Potnik, ki je pričakujem, da se takri pravice in enakosti do starejših ljudi, ki po skoraj enournem čakanju morajo pešačiti 9 km v Radgono. Autobus je imel precej zamude, zato je bilo čakanje zelo neprijetno. Toda se bolj neprijetno je bilo, ko so iz autobusa izstopile tri osebe, čakajoča pa nista smela vstopiti v avtobus. S kratkim in osornim odgovorom sprevidnice, da ne smeta vstopiti je avtobus odpeljal.

Ko smo pri avtobusni postaji imajo potniki še en problem. Postajališče je na prostem, v bližini hiš, zamude avtobusa so skoraj na dnevnom redu. Zgradili naj bi leseno primerno čakalnico. Pristojni Obč. LO je voljen delno prispevati, pa tudi okoliško prebivalstvo je pripravljeno nekaj žrtvovati. Sedaj nastaja le vprašanje kdo naj to akcijo izvede. Potnik, ki je pričakujem, da se bo v to pogloril vaški odbor Stavešinci in problem rešil, še pred nastopom zimskega vremena.

DOLGA VAS

Skoraj bo minilo leto, ko so na enem izmed sestankov volivci izazili željo, naj dobi njihovo naselje, ki je podaljšek Lendave. Ulično razsvetljivo. Potreba po razsvetljavi se odraža najbolj v tem, ker se v jutranjih urah vozi vožijo skozi vas številni delavec, ki so zaposleni pri podjetju »Nafta« in drugod. To je tudi glavna cesta, ki vodi proti državni meji. Cas je že, da merodajni činitelji razmislijo o tem!

Viničarja hoče obdržati . . .

Jančarju iz Lastomere je sledila in hotela obdržati viničarski odnos kmetica Sotler Jožica iz Zbigovca. Ce prav je bil del vinogradnega dodeljen v dosmrtno uživanje, se s tem ni zadovoljevala. Tudi tega dela vinogradnja ni hotela sama obdelovati tako, da je vse skupaj na posled obdelovalo Vinograd, gospodarstvo Radgona.

Pred dnevi pa je najela delovno silo, z motivacijo, da ji je vinograd vrnjen ter iz najlepšega predela obrala ves pridelek grozja. Tudi moč je takoj spravila na varno v svojo klet, kjer na ni imel časa vreti, saj so ji ga drugi dan vzeli.

Tekstilac (Oroslavje) — Sobota 1:4

Igralci Sobot je prepričljivo premagali na tujih tleh precej favorizirano moštvo Tekstilac iz Oroslavja s 4:1. Tekma je bila odigrana ob lepem sončnem dnevu, toda na zelo mokrem igrišču.

Tako je v začetku so naši pršli v napad; po lepem prodoru na desnem krilu je Maučec v 5. minutu dosegel z efektnim golom vodstvo 1:0. Ohrabreni sprito začetnega uspeha so se nadalje napadali; tako je Maučec v 6. minutu po lepem prodoru zvišal rezultat na 2:0. Domaćini so postali po tem golu precej nervozni, kar so naši spremteni izkoristili in v 12. minutu z golom Sirovine dosegli rezultat 3:0.

Po tem golu se je položaj na igrišču precej spremenil. Naši, zadovoljni z rezultatom, so se omejili večinoma na obrambo. Tako je v drugem delu prvega polčasa obramba imela polne roke dela. Najuspešnejši je bil vsekakor vratar Cak, ki je ubranil vrsto precej nevarnih strelov.

IZ SODNE DVORANE

NE NA KOLESU — V ZAPORU BO SEDEL

Martin Vukovič je bil svoj čas strojniki pri kmetijski zadruži v Selnicu pri Čakovecu. Zadnje čase pa je hodil z ženo na sezonsko delo v Baranjo. Večkrat se je vračal k materi v Strehovske gorice. Ob neki takri priložnosti je ukradel žensko kolo Sidoniji Kerec, gostilničarki v Marovici z dvorišča za gostilno. Kmalu nato pa še moško kolo Franca Bogarju v Lendavi iz dvorišča gostišča »Pri Prekmurcu« izpred pekarne, kjer je bil Bogar zaposlen. Okrajno sodišče v Murski Soboti ga je obosodovalo na 1 leto in 4 mesece zapora.

PREKO MEJE V ZAPOR

Ivan Marolt, 52-letni monter iz Ljubljane zaposlen pri podjetju »Toplovođe« in 20-letni Jurij Koštric, pomožni monter pri istem podjetju, doma iz Lendavskih goric, sta se letos v avgustu odločila, da jo poberišta brez dovoljenja preko meje v Avstrijo. Pač nista vedela, da Avstrija vse prebežnice kot nezaželjene vrača. Tako sta se znašla še isti dan zopet na naši strani in sicer v G. Radgoni, ob koder so ju odpremili v M. Soboti v zapore. Na sošču sta oba zatrjevala, da sta imela namen potovati dalje in sicer kar v Brazilijo, kjer bi naj imeli neke sorodnike. Obsojena sta bila vsak na 7 mesecev zapora.

SEKANJE LESA BREZ DOVOLJENJA JE KAZNIVO

Janez Smolič iz Stanjevec je v svojem gozdu brez sečnega dovoljenja posekjal 14 borov. Obsojen je bil na 3000 dinarjev denarne kazni.

Tudi Aleksander Bohar, kmet iz Peskovec je dal brez dovoljenja posekati 14 m³ lesa. Delavce za posok pa je organiziral lesni manipulant Geza Bačič iz Križevec. Okrajno sodišče je kaznovalo Bohorja s 5000 in Bačiča s 3000 dinarji.

PREKUPČEVANJE Z DRVMI

Evgen Šinkec iz Čikečke vasi je v prvih mesecih leta 1955 prevzel dohavo drva za raznata podjetja in ustanove v Murski Soboti v

Kmetijska zadružna v Martjancih razpisuje mesto HONORARNEGA UPRAVNIKA

Plača po dogovoru. Prošnje dostaviti na naslov Upravní odbor KZ Martjanci

VAJENCA s primerno šolsko izobrazbo išče »KOVINA« trž. z železnino M. Soboti

ŠAH

Okraini šahovski odbor je organiziral ob zaključku taborenja predvojaške vzgoje moštveni šahovski turnir, ki so se ga udeležili obvezniki predvojaške vzgoje z dvema ekipama, dijaki gimnazije in ekonomski srednje šole. Zmagali so gimnaziji, ki so dosegli 18 točk pred ekonomsko srednjo šolo s 15 in pol točke. Na tretjem in četrtem mestu sta ekipi predvojaške vzgoje. Le žal, da se povabljeni šahisti JA niso mogli udeležiti turnirja. Prvi dve moštvi sta prejeli po eno šahovsko garnituro kot nagrada od okrajnega šahovskega odbora. Zeleti bi bilo, da bi tudi drugi centri prideli šahovske turnirje.

Nesreča in nezgoda

Ivan Kavaš, 27-letni zidar iz Belinice si je pri delu zlomil desno nogu pod kolenom. Z voza je padel 65-letni Alojz Pahor iz Petišovice in si zlomil rebro na lev strani. Z vrelo vodo se je polila 10-letna Elizabeth Topličanec iz Hotize. Ima hude opekline na levih nogah. Na vroč štedilnik se je vselila 2-letna Elvira Smolič iz Stanjevec ter se močno opeklila. 6-letni Leopold Kranjec iz Dokležova se je po naključju vsepel v skaf z vrelo vodo, ter se močno opekel. S sekiro se je vsekal 5-letni Anton Kuzma iz Gančan in si prizadejal hudo rano.

ROJSTVA - POROKE - SMRTI

V OKTOBRU SO SE POROCILI V MURSKI SOBOTI:

Ernst Kmudič, poljedelec iz Stanjevec in Marija Roudi roj. Prša, poljedelka iz Otočevcev. Ludvik Fličar Fratar Marta, bolničarka iz Murske Sars, brivec iz Murske Sobe in Sobot. Karel Kuhar, absolvent ekonomskih fakultete iz Puževcev in Valentina Zdesar, nameščenka iz Ljubljane. Janez Kozlevčar, teatarski pomočnik iz Zagradca, okraj Ljubljana-Okolica in Marija Cervek poljedelka iz Bakovec.

ROJSTVA:

V oktobru se je rodilo 63 otrok, od tega 59 v soboški bolnici.

UMRLI SO V M. SOBOTI:

Marija Unger, gospodinja iz Fikinec, stara 50 let, Stefan Lanjsček, vojni invalid iz velikih Dolencev, star 73 let, Franc Nemeč, poljedelec iz Bakovec, star 73 let, Franc Miholič, poljedelec iz Črnelavec, star 84 let, Martin Svec, kmet iz Fikinec, star 70 let, Marija Fliser, gospodinja iz M. Sobe, stara 55 let, Dragica Lipič iz Mlajtinec stara 7 mesecev, Friderik Bence iz Gerlincev, star 10 let, Helena Korec, kmetica iz Kapce, stara 70 let, Irma Levčič iz Veščice, stara 12 let.

Kmetijska zadružna v Martjancih razpisuje mesto

HONORARNEGA UPRAVNIKA

Plača po dogovoru. Prošnje dostaviti na naslov Upravní odbor KZ Martjanci

VAJENCA s primerno šolsko izobrazbo išče »KOVINA« trž. z železnino M. Soboti

ŠAH

Okraini šahovski odbor je organiziral ob zaključku taborenja predvojaške vzgoje moštveni šahovski turnir, ki so se ga udeležili obvezniki predvojaške vzgoje z dvema ekipama, dijaki gimnazije in ekonomski srednje šole. Zmagali so gimnaziji, ki so dosegli 18 točk pred ekonomsko srednjo šolo s 15 in pol točke. Na tretjem in četrtem mestu sta ekipi predvojaške vzgoje. Le žal, da se povabljeni šahisti JA niso mogli udeležiti turnirja. Prvi dve moštvi sta prejeli po eno šahovsko garnituro kot nagrada od okrajnega šahovskega odbora. Zeleti bi bilo, da bi tudi drugi centri prideli šahovske turnirje.

Ivan Kavaš, 27-letni zidar iz Belinice si je pri delu zlomil desno nogu pod kolenom. Z voza je padel 65-letni Alojz Pahor iz Petišovice in si zlomil rebro na lev strani. Z vrelo vodo se je polila 10-letna Elizabeth Topličanec iz Hotize. Ima hude opekline na levih nogah. Na vroč štedilnik se je vselila 2-letna Elvira Smolič iz Stanjevec ter se močno opeklila. 6-letni Leopold Kranjec iz Dokležova se je po naključju vsepel v skaf z vrelo vodo, ter se močno opekel. S sekiro se je vsekal 5-letni Anton Kuzma iz Gančan in si prizadejal hudo rano.

Komisija za nameščanje vodilnih uslužbencev pri Obč. LO v M. Soboti razpisuje

JAVNI NATECAJ

za namestitev upravnika-poslovodje obrtnega podjetja »Kleparsko-vodovod« v Murski Soboti. Pogoji: končana ekonomska srednja šola z najmanj 3-letno prakso na vodilnem mestu v slični gospodarski organizaciji, ali izučen kvalificiran kleparsko-vodovodni mojster z vsaj 5-letno samostojno prakso v navedeni obrti.

Za namestitev upravnika podjetja »Kurivo-Gradivo« v M. Soboti. Pogoji: končana ekonomska srednja šola z najmanj 3-letno prakso na vodilnem mestu v slični gospodarski organizaciji ali trgovski poslovodja z najmanj 3-letno prakso v lesni stroki.

Pravilno koljkovane prošnje z dokumenti in opisom dosedanjega dela je treba poslati na Obč. LO M. Soboti do 25. novembra 1955.

Predsednik komisije:

Jože Velnar l. r.

KNJIGOVODSKO MOČ (osnovna sredstva) išče Tovarna mlečnega prahu v M. Soboti. Pogoji: srednješolska izobrazba. Plača po tarifnem pravilniku. Prijave do 15. novembra 1955 poslati na gornji naslov.

TRAKTOR

znamke »Mineapolis Moline«, 35 KS, generalno popravljen in parni kotol znamke MAV prodam. — Naslov v upravi lista.

OPREMLJENO SOBO

v M. Soboti iščemo takoj. — Naslov v upravi lista.

Okrajna gasilska zveza Murska Sobot

o b v e š c a :

S 1. NOVEMBROM so pričele redno poslovati občinske gasilske zveze, zato obvezamo vsa PGD, da poslujejo preko občinskih gasilskih zvez. Uradne ure bodo objavile OBG same.

TEČAJ ZA STROJNIKE bo pričel 15. nov. ob 8. uri. Kandidati naj prineso pribor za pisanje in čiščenje. Po možnosti naj pridejo kandidati na tečaj v delovnih uniformah. Posamezna društva naj nemudoma sporočijo imena kandidatov.

Pozivamo vsa PGD, da poravnajo članino za I. polletje. Članarino za I. polletje je treba plačati na OGZ, članarino za II. polletje pa na občinske gasilske zvez. Država, ki ne bodo takoj poravnala omenjene članarine, ne bodo deležna nobenega brezplačnega materiala.

Zrebanje srečki gasilske loterije bo neprleklico 4. decembra, zato ponovno vabiemo vsa PGD, da pošljito z razpečevanjem. Neprodane srečke je treba obračunati na kasneje do 26. novembra pri OGZ.

Iz pisarne OGZ

Opozorjamo vas na nekatere oddaje

Radia Ljubljana in Maribor v prihodnjem tednu

(Uredništvo se je odločilo, da bo v vsaki številki opozarjalo bralce »Pomorskega Vestnika« na nekatere važnejše oddaje slovenskega radia v naslednjem tednu.)

Op. uredništva.

Nedelja, 15. novembra:

8.45 Pisana vrsta slovenskih narodnih in domačih pesmi: 9.00 Otroška predstava — Lojze Maruško: Za sedem krajcarkov; 10.00 Družinski pogovori; 12.00 Pogovor s poslušalcem; 13.30 Pol ure za našo vas; 16.00 Po naši lepi deželi — Zvonko Kržišnik: Kulturno pismo iz Novega mesta; 17.30 Radijska igra — Fred von Hoerschmann: Karo; 21.00 Kulturni razgledi. — Prijateљi športa pa bodo tega dne lahko poslušali prenos mednarodne nogometne tekme Francija — Jugoslavija iz Pariza.

Ponedeljek, 14. novembra:

11.05 Radijska šola za nižje stopnje: a) J. Kislinger: V gledališču; b) Nitozemska pravljica: Revni in bogati mlinar; 12.50 Kmetijski nasveti; 14.05 Radijska šola za višjo stopnjo — a) Peč, ki nikoli ne počiva; b) P. Kalan: Kako se uglašajo glasbila; 15.30 Se pomnite, tovariši...?; 18.00 Radijska univerza; 18.35 Tečaj angleškega jezika; 20.00 Kulturni pregled.

Torek, 15. novembra:

11.45 Cicibanom — dober dan! 12.30 Kmetijska univerza — Dr. vet. Boehm: Tuberkuloza pri govedu; 12.20 Pionirski kotiček; 15.30 Utrinki iz literature — Jean Hongron: Dekle iz Saigon; 16.00 Tečaj esperantskega jezika; 16.40 V svetu opernih melodij; 18.00 Zunanjopolitični feljton: Problemi aktivnega sožitja; 20.10 Radijska igra: Ivan Bratko: Teleskop.

Sreda, 16. novembra:

12.30 Kmetijski nasveti; 15.45 Slovenske narodne in umetne pesmi poje Mladinski zbor nižje gimnazije iz Gornje Radgona; v. Manka Golarja.

Cetrtek, 17. novembra:

12.30 Kmečka univerza; 14.25 Ljudsko-prosvetni obzornik; 15.30 Iz mladinske književnosti; 18.00 Domače aktualnosti; 21.00 Montesquieu: Perzijska pisma.

Tedenski koledar

Nedelja, 15. novembra — Stanislav

Ponedeljek, 14. novembra — Borislav

Torek, 15. novembra — Polde

Sreda, 16. novembra — Jerica

Cetrtek, 17. novembra — Ljuba

Petak, 18. novembra — Milko

Sobota, 19. novembra — Liza

Lunine sprememb: V. pondeljek, dne 14. novembra ob 13. uri 01 minut milaj.

Gibanje sonca: V petek, dne 11. novembra vzdolje sonce ob 6. uri 56 min., zaud ob 16. uri 36 minut. Dolžina dneva: 9 ur 15 minut.

KINO

MURSKA SOBOTA — 12. in 13. novembra brazilski film »Razbojni« — 15. do

16. novembra ameriški film »Kapetan Kide« — 17. in 18. novembra francoski film »Vrag v telesu«.

GRAD — 15. novembra italijanski film »Sreča«.

CEPINCI — 15. novembra angleški film »Dolgo je pomnil«.

VELIKA POLANA — 15. novembra francoski film »Ljubimca iz Verone«.

KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU — 12. in 13. novembra ameriški barvni film »Viharni žalivi« — 16. in 17. nov. francoski film »Vsi smo morilci«.

RADGONA — 12. in 13. novembra angleški film »Solanje Toma Browna« — 14. in 16. ameriški film »V vrtincu«.

RADENCI — 12. in 13. novembra ameriški barvni film »Ivanhoe« — 17. nov. angleški barvni film »Vzpon na Evropo«.